

dr. Ferdinand Deželak

› ***PROTIHRUPNI UKREPI
ZA PROBLEMATIČNE
VIRE HRUPA – ALI JIH
IZVAJAMO PRAVILNO?***

Problematični hrupni viri

- › Cestni promet
- › Železniški, letalski in ladijski promet
- › Gradbišča
- › Industrijske dejavnosti
- › Obrtne in storitvene dejavnosti
- › Rekreativne aktivnosti
- › Drugo (hrup sosedov, dejavnosti izvzete iz predpisov, hrup naravnega izvora)

Pomembnejša mednarodna telesa

- › WHO (World Health Organization)
- › I-INCE (International Institute of Noise Control Engineering)
- › EAA (European Environment Agency)
- › ENNAH (European Network on Noise and Health)
- › EU
- › ICAO (International Civil Aviation Organization)

Naši predpisi - 10. člen Uredbe, 4. in 5. odstavek

- › Zagotovljeni morajo biti ukrepi varstva pred hrupom za preprečevanje in zmanjšanje hrupa v okolju kot posledice obratovanja vira hrupa.
- › Pri izbiri ukrepov varstva pred hrupom imajo prednost ukrepi zmanjšanja emisije hrupa pri njenem izvoru pred ukrepi preprečevanja širjenja hrupa v okolju – prioriteta izvajanja protihrupnih ukrepov
- › V ta namen je potrebno izdelati protihrupni elaborat.

Protihrupni ukrepi

- › a) primarni - na viru
- › b) sekundarni – na poti razširjanja hrupa od njegovega vira do občutlj. objekta
- › c) terciarni – na izpostavljenih objektih

Upoštevati je potrebno to prioriteto, v primeru neupoštevanja pa strokovno utemeljiti

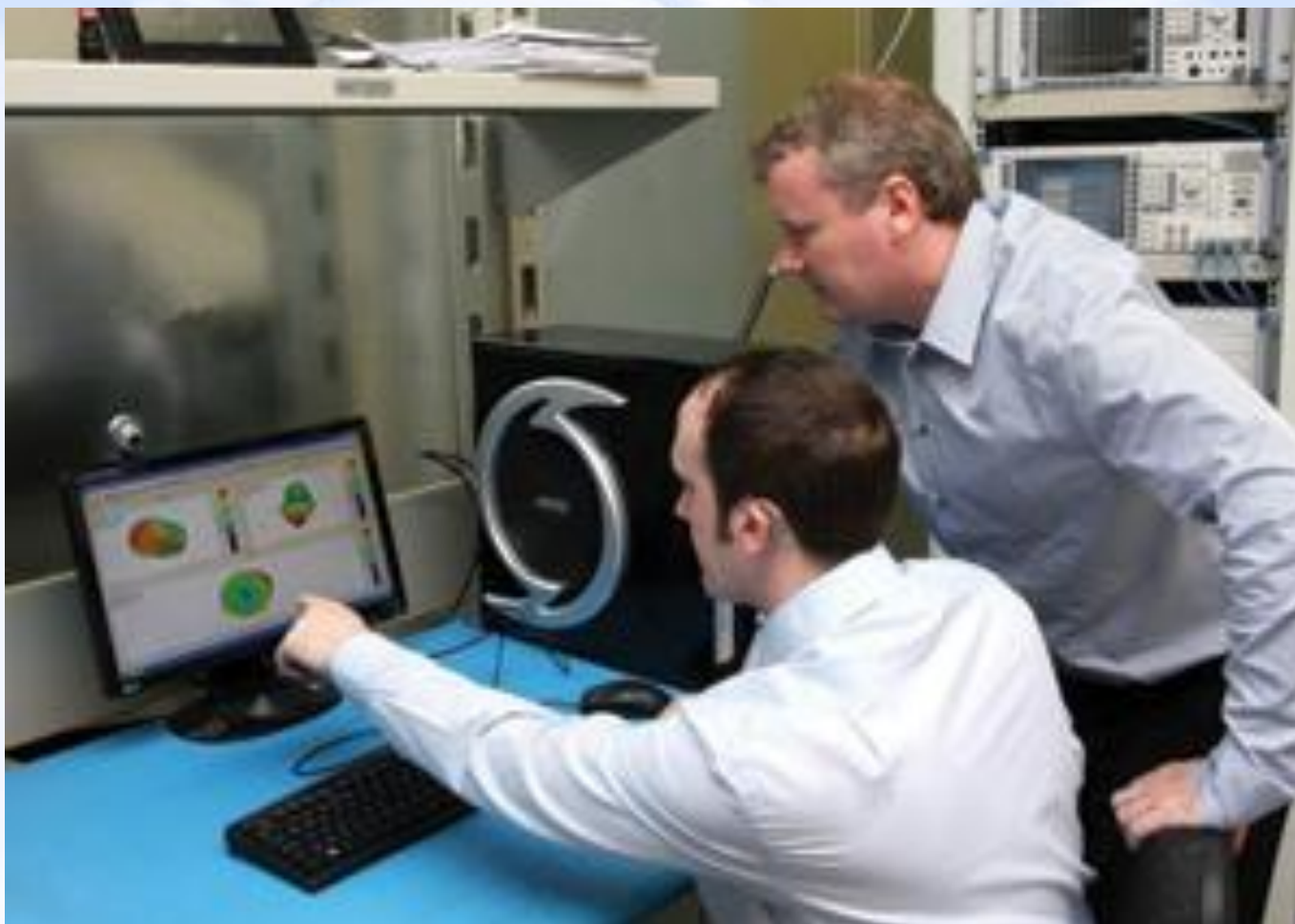
Pristop k izbiri in izvajanju protihrupnih ukrepov

- › Kdo naj sodeluje?
- › Zmotna je praksa o nujnosti sodelovanja samo investitorja in izbranega izvajalca (iz strani investitorja), še zlasti v primeru problematičnih hrupnih virov in financiranja iz proračunskega denarja

zakonodajalci, politiki oziroma predstavniki vlade

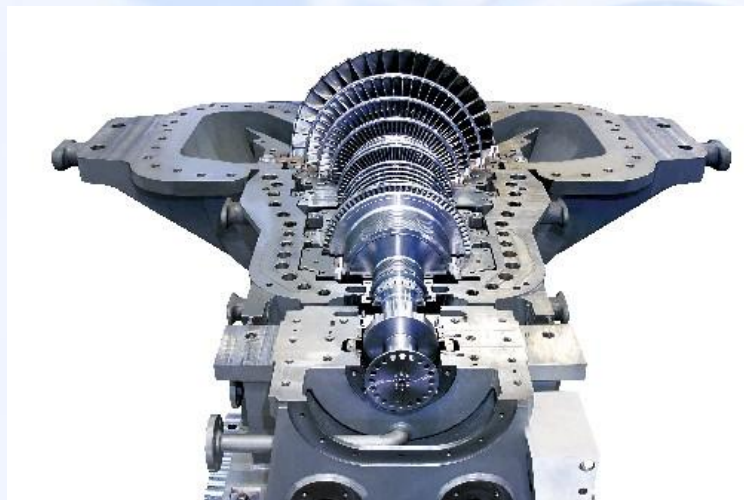

akustični konzultanti

dobavitelji opreme

lastniki in upravljavci problematičnih hrupnih virov

proizvajalci in dobavitelji protihrupne opreme

prizadeti stanovalci

Hrup cestnega prometa (HCP)

- › Predstavlja daleč najbolj problematičen vir hrupa v okolju
- › Posveča se mu bistveno premalo pozornosti
- › Primarni ukrepi se zelo redko izvajajo
- › Glavna pozornost je usmerjena k sekundarnim ukrepom in še to k neoptimiziranim

Primarni ukrepi pri CPH

- › Omejevanje hitrosti (pri nas dokaj neučinkovito)
- › Organizacija prometa (omejitve voženj težkih vozil ter v nočnem času – zunanji pritiski)
- › Izobraževanje in stimulacije voznikov v smeri zmernih, bolj ekoloških voženj
- › Gradnja manj hrupnih vozišč – dobri obeti (znižanje emisij za 5 do 8 dBA), zlasti na AC
- › Uporaba manj hrupnih gum (označevanje kategorij hrupnosti gum v EU od leta 2012)

Sekundarni in terciarni ukrepi

- › Sekundarni ukrepi: posaditev širokih drevesnih pasov, postavitve zemeljskih nasipov, gradnja protihrupnih pregrad
- › Terciarni ukrepi: povečanje zvočne izolirnosti občutljivih fasadnih elementov (okna, vrata) na izpostavljenih stavbah

Protihrupna zaščita s sekundarnimi ukrepi

- › Gozdni oz. drevesni pasovi z globino > 10 m
- › Zemeljski nasipi
- › Protihrupne pregrade sodijo med najmanj učinkovite ukrepe glede na vložena sredstva, a se žal največ uporabljajo
- › Številni negativni učinki protihrupnih pregrad

Pogoste napake pri postavitvi protihrupnih pregrad

- › Neprimerna orientacija – nagnjenost navzven (opravičljivo v primeru učinka odbojev za objekte na naspr. strani)
- › Neracionalna poraba prostora – zlasti pri nagnjenih pregradah
- › Nepotrebno in kontraproduktivno izsekavanje vegetacije
- › Neupoštevanje uklonskih učinkov na robovih pregrade

Predimenzioniranje višine pregrade – negativni učinki

- › Znatno povišanje stroškov – temeljenja, porabe materiala in same gradnje
- › Težje in dražje vzdrževanje
- › Neracionalna poraba prostora
- › Poslabšanje življenjskih pogojev izpostavljenih stanovalcev (manjša dnevna svetloba)
- › Pokvarjen krajinski videz

Racionalne protihrupne pregrade

- › Pregrade z uklonsko preoblikovanim vrhom
- › T, Y, $\uparrow$ (2-5 dB boljši učinki)
- › T pregrade s QRD (quadratic residue diffuser)
- › (cca 5 – 7 dB boljši učinki pri zmanjševanju hrupa)
- › Pri nas so v pretežno v uporabi neracionalne ravne pregrade

Pregrade z zmanjšanimi uklonskimi učinki

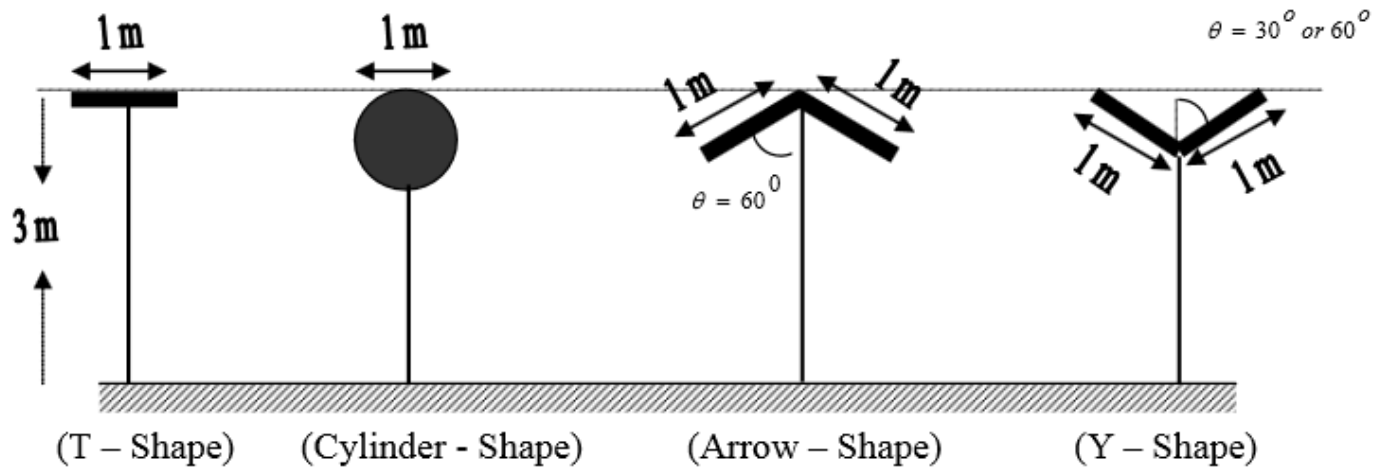
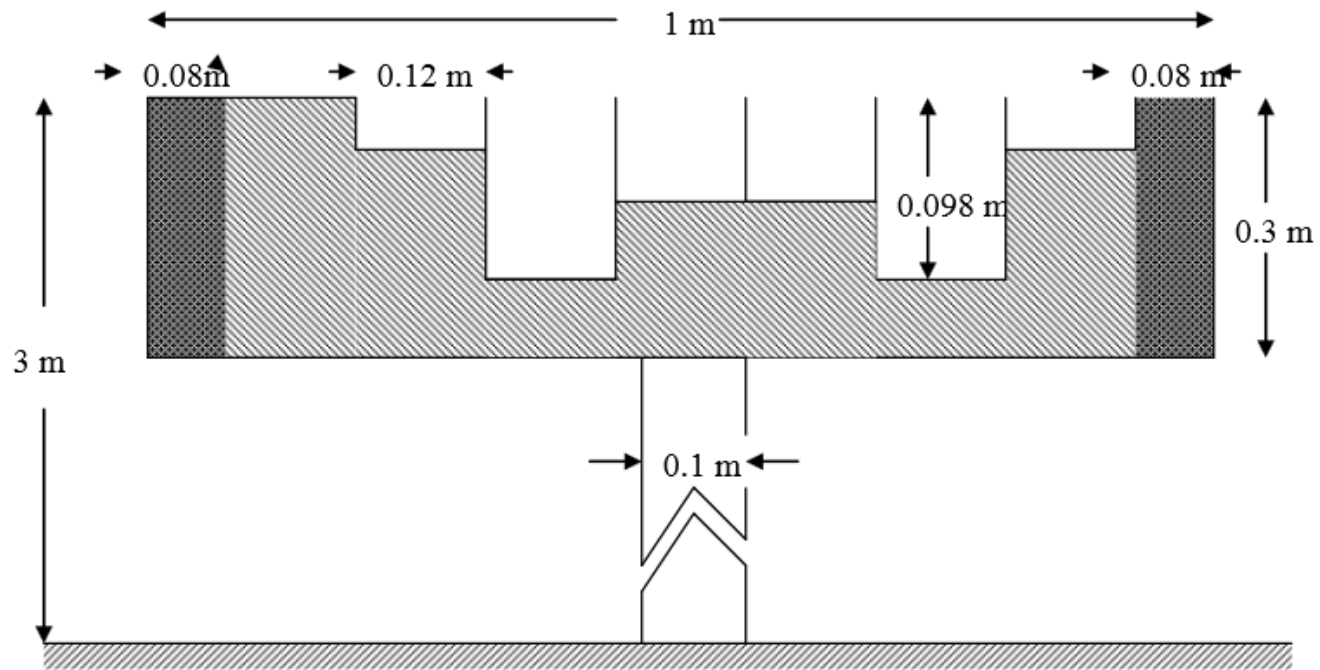

Figure 2. Cross-sections of Barriers with Different Top Profiles.

T - QRD tip pregrade

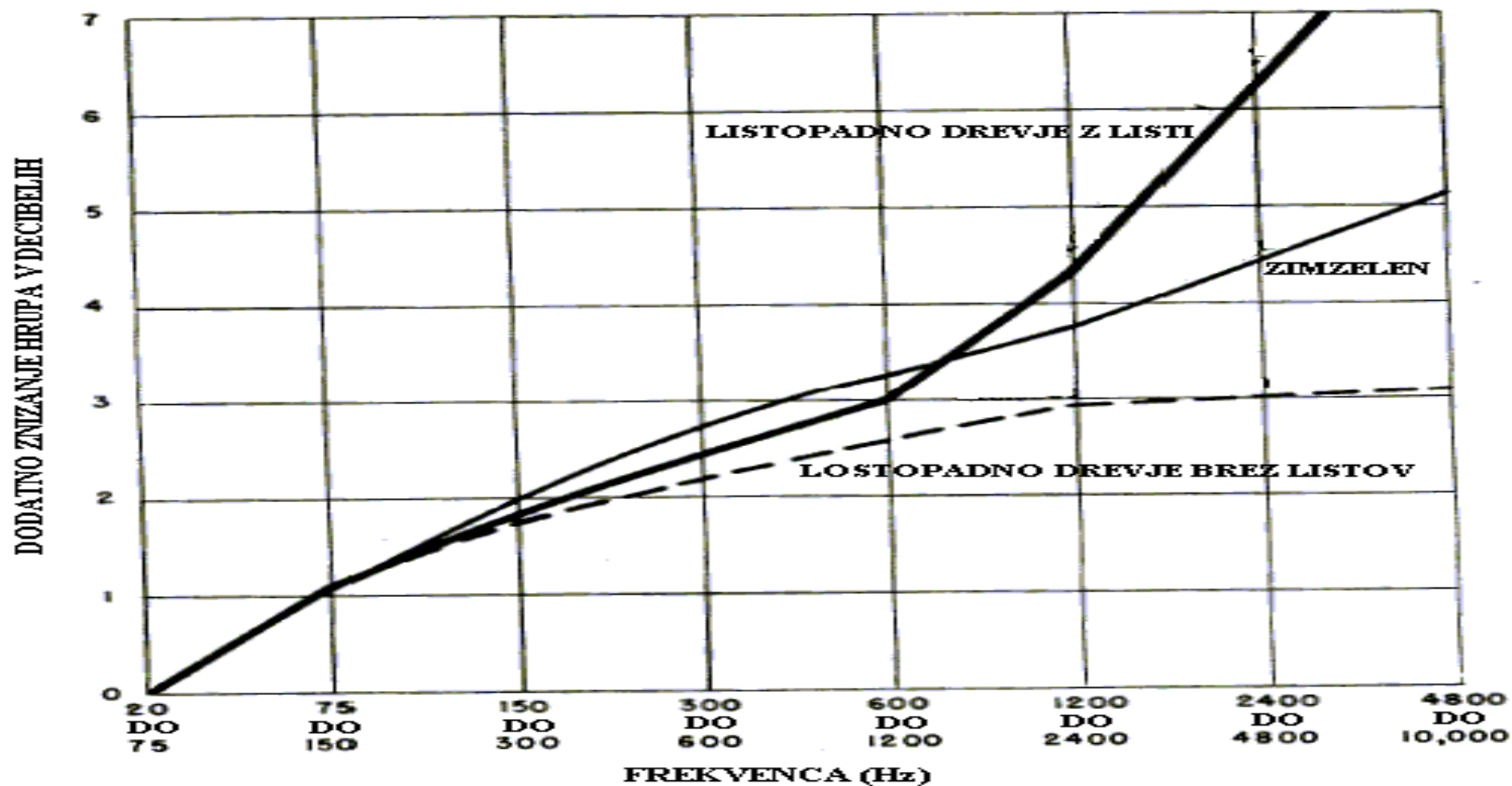
Zemeljski nasipi

- › Učinkovitejši kot protihrupne pregrade
- › Imajo naraven izgled
- › Dajejo občutek odprte pokrajine
- › Ne zahtevajo dodatnih varnostnih elementov
- › Gradbeni in vzdrževalni stroški neprimerno nižji
- › Njihova življenjska doba praktično neomejena

Drevesni pasovi

- › 10 do 20 m pas drevja (z razmiki med drevesi $< 0.5\text{m}$) zniža raven cestnega hrupa za 2-3 dBA
- › 120 m pas drevja (z razmiki med drevesi $< 0.5\text{m}$) zniža raven cestnega hrupa do 7 dBA

Oslabitev hrupa pri prehodu gozdnega pasu z debelino 30 m pri različnih frekvencah

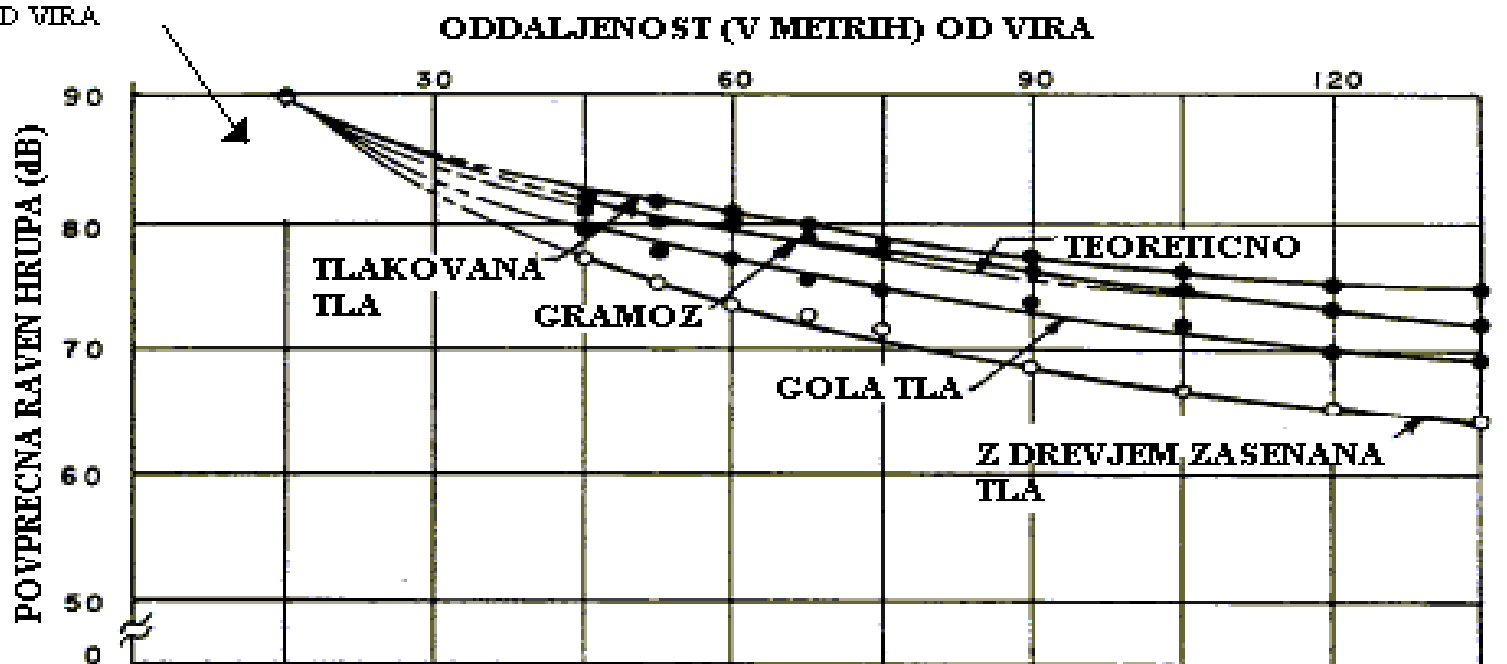
Absorpcija tal in pretočna upornost (Pasm^{-2})

› Merilo za absorpcijo tal je pretočna upornost - razmerje med tlačnim gradientom in hitrostjo zraka

› Vrsta talne površine	› Pretočna upornost (Pasm^{-2})
› Suh sveže zapadel sneg debeline 0.1 m	$10^4 - 3 \times 10^4$
› Rahlo uležan sneg	$2.5 \times 10^4 - 5 \times 10^4$
› Gozdni humus	$2 \times 10^4 - 8 \times 10^4$
› Travnate in grobo pašnate površine	$1.5 \times 10^5 - 3 \times 10^5$
› Peščena tla	$8 \times 10^5 - 2.5 \times 10^6$
› Stlačena zemlja	$4 \times 10^6 - 8 \times 10^6$
› Makadam, močno stlačen z vozili	$5 \times 10^6 - 2 \times 10^7$
› Obrabljen asfalt	3×10^7
›	

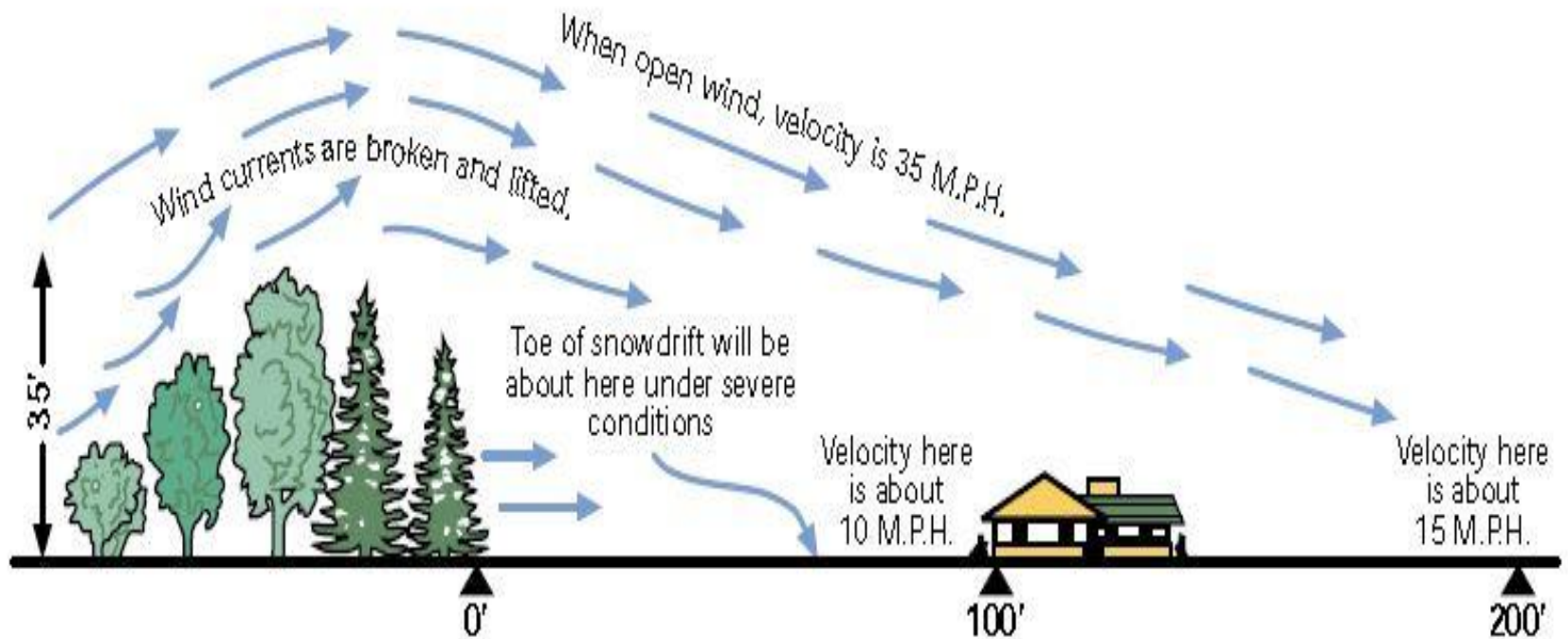
Že vpliv z vegetacijo zrahljanih tal prinese občutno znižanje hrupa

REFERENČNA
RAVEN HRUPA NA
ODDALJENOSTI 15m
OD VIRA

RAZPROSTIRANJE HRUPA PREKO
RAZLIČNIH POVRŠIN

Protivetrna zaščita

Primer golosekov ob AC Vrhnika - Razdrto

AKTIV CARGO

Izpostavljeni objekti po izvedbi goloseka

